

Tuomariliiton tiedote 6.4.2016

EDUSKUNNAN ON OTETTAVA AIKALISÄ

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström ilmoitus tuomioistuinhallinnon valmistelun jatkamisesta ja perustamisesta on erittäin tervetullut.

Tuomioistuinhallinnon perustaminen on toteutettava mahdollisimman pian. Jatkovalmistelussa ehdotus tulee laatia suoraan hallituksen esityksen muotoon ja viedä eduskunnalle lähiaikoina. Lakimiesliiton selvitys 3,5 miljoonan euron hyödyistä vahvistaa Tuomariliiton näkemyksen, että perustamisesta saatavat hyödyt ylittävät selvästi kustannukset.

Tuomareiden koulutusjärjestelmän kehittäminen on tehtävä, joka kuuluu keskeisesti tuomioistuinhallinnolle. Tästä huolimatta puutteellisesti valmisteltua ehdotusta uudeksi tuomarikouluksi ollaan viemässä eteenpäin kiireellä ja väkisin tuomioistuinlakia koskevan hankkeen yhteydessä. Esitystä on vastustettu laajasti. Vaihtoehtoja ei ole pohdittu eikä esityksen seurauksia ole selvitetty. Koska Lindströmin ilmoituksen mukaan olemme lähellä kokonaisuudistusta, ei ole mitään järkeä jatkaa osauudistusten tiellä. Koulutusjärjestelmän uudistaminen on sinänsä kiistatta tarpeen. Esitetyt tavoitteet eivät kuitenkaan oikeusministeriön ehdotuksella toteudu.

Tuomareiden koulutuksen uudistaminen tulisi jättää odottamaan tuomioistuinhallinnon perustamista. Uudistuksessa ei ole mitään sellaista, mikä olisi saatettava voimaan heti.

Tuomariliitto on pääsiäisen alla ottanut yhteyttä kansanedustajiin, jotta uudelle koulutusjärjestelmälle saataisiin aikalisä.

Ehdotetun koulutusjärjestelmän taloudelliset vaikutukset on arvioitu puutteellisesti eikä kansainvälistä vertailua ole tehty lainkaan. Myös koulutusjärjestelmän vaikutukset tuomareiden nimitysjärjestelmään ja tuomarin uraan on arvioitu puutteellisesti. Esitys käytännössä muuttaisi nimitysjärjestelmän ja sulkisi tuomarin uran muilta lakimiehiltä. Tämä olisi vastoin laajasti hyväksyttynä tavoitetta avata tuomarin ura tuomioistuinlaitoksen ulkopuolelta tuleville lakimiehille. Kansainvälisen selvityksen puuttuminen ei ole kuitattavissa sillä, että lakivaliokunnassa kuullaan koulutusryhmän puheenjohtajaa.

Eduskunta on valinnan edessä. Eduskunnan on otettava aikalisä tai osoitettava resurssit tuomareiden uuden koulutusjärjestelmän rahoittamiseksi. Muuten oikeusministeriön ajama uusi tuomarikoulu johtaa ”täyskatastrofiin” ruuhkauttamalla tuomioistuimia entisestään.

Esitys on valmisteltu kiireessä, eivätkä esityksen taloudelliset vaikutukset perustu huolellisiin laskelmiin vaan täysin epärealistisiin arvioihin. **Tuomariliiton laskelmista ilmenee, että ehdotettu järjestelmä olisi erittäin kallis hyötyihin ja epäkohtiin verrattuna.** Järjestelmä maksaisi varovaisesti arvioiden yli 6 miljoonaa euroa oikeusministeriön esittämän 200.000 - 300.000 euron asemesta. Todelliset kustannukset ylittävät keski-suuren käräjäoikeuden vuosibudjetin. Järjestelmässä tuomarit tutoroisivat ja mentoroisivat koulutettavia tuomareita oman työnsä ohessa.

Työn ohella kouluttaminen ja kouluttautuminen ovat ratkaisutoimintaan käytetystä ajasta pois ja tämä pidentäisi asioiden käsittelyaikaa entisestään. On epärealistista väittää, että tarvittavat miljoonat löytyisivät, kun vuoteen 2019 mennessä tuomioistuimilta vaaditut säästöt ovat 20 miljoonaa euroa. Tuomioistuimissa työskennellään jo nyt ääri rajoilla.

Oikeusjärjestelmän toimivuus ja oikeusturvan toteutuminen edellyttävät nykyistä huomattavasti enemmän panostusta lainkäytön laatuun. Tuomariliitto pitää tärkeänä, että lainkäytön laadun kehittämistyö aloitetaan pikaisesti, ja siinä tulevan tuomioistuin hallinnon rooli on välttämätön. Tuomarit joutuvat tekemään tulosohjauksen paineessa ja kroonisessa kiireessä määrällistä tulosta laadun kustannuksella. Määrällisen tuloksen korostaminen alemmissa oikeusasteissa siirtää ongelmia eteenpäin muutoksenhakuasteisiin.

Nyt näyttää käyvän niin, että oikeusministeriö haluaa toteuttaa keskeiset uudistukset - ennen aikaisesti ja puutteellisesti - ennen tuomioistuin hallinnon perustamista. Tämä on nurinkurista ja virheiden korjaaminen jää tuomioistuin hallinnolle. Virheiden korjaaminen myöhemmin tulee kalliiksi ellei peräti mahdottomaksi. Tämä kaikki tapahtuu kansalaisten oikeusturvan kustannuksella. Aikalisä on todella tarpeen.

Tuomariliiton varapuheenjohtaja Minna Hällström